

Az incidens

VISSZHANG - LXII. évfolyam, 13. szám, 2018. március 29.

A *Heti Válasz* újságírója, Balla Eszter beszámolójának címében azt írta, hogy „elszabadultak az indulatok” Paul Lendvai március 22-én a Berkeley Egyetemen tartott előadásán. Valóban, újabb incidens történt, amivel azért érdemes foglalkozni, mert úgy tűnik, hogy az Orbán-kormány szövetségesei számára a kaliforniai Berkeley Egyetem is a „szellemi honvédelem” fontos csataterévé vált.

Tavaly szeptember 28-án Magyar Bálint volt SZDSZ-es miniszter tartott előadást Berkeleyben, ahol a lengyel és a magyar kormánypolitikát hasonlította össze. Az előadás moderált kérdés-felelet részében felállt egy fiatalember, akiről később kiderült, hogy Danku Attilának hívják, és a Los Angeles-i magyar konzulátuson dolgozik. Danku, kérdés helyett, arról tájékoztatta a jelenlévőket, hogy az SZDSZ annak idején nem szavazta meg a határon túli magyarok állampolgárságát, és Magyar Bálint a korrump SZDSZ-ben tevékenykedett, majd elkezdte sorolni „bűneit”. Amikor a moderátor rákérdezett, hogy mi a kérdése, Danku folytatta, majd elvették tőle a szót.

Menczer Tamás, a Külgazdasági és Külügyminisztérium helyettes államtitkára szerint Magyar Bálint hazugságokat mondott Magyarországról, így a főkonzulátus munkatársa jól tette, hogy felszólalt és megvédte az országot. Szijjártó külügyminiszter tavaly októberben a *Demokratának* adott interjújában azt fejtegette, hogy „nem filozofálással, nyugodt, szivarozgatós beszélgetéssel, elvont stratégiai tervezgetéssel, hanem naponta megvívott harccal töltjük az időnket”. Az incidensről a parlamentben is szó esett. Németh Szilárd Fidesz-alelnök elismerését fejezte ki Dankunak, hogy „helyretette” Magyar Bálintot, amikor az Berkeleyben „liberális barátaival találkozott”.

San Francisco környéke (ahol a Szilícium-völgy és Berkeley is található) nemrég új magyar konzult kapott Doncsev András személyében. (*Kizárólag szakmai, ÉS, 2017/43., okt. 27.*) Többször volt alkalmam röviden beszélgetni Doncsev úrral, aki kellemes, intelligens ember benyomását keltette. Jelenleg ő tölti be a tudományos és technológiai (TÉT) szakdiplomatai posztot, de egykoron Orbán Viktor beszédírója is volt.

Doncsev konzul úr is megjelent Lendvai előadásán.

Lendvai Orbán politikai karrierjét vázolta fel, és röviden idézett angolul éppen most megjelent könyvéből: *Orbán: Europe's New Strongman* (Orbán: Európa új erős embere). Orbánt „rendkívül tehetséges” politikusnak tartja, Gyurcsány a második mögötte. Orbánnal és más Fidesz-politikusokkal történt személyes találkozásairól és benyomásairól beszélt, valamint részletesen foglalkozott a Soros- és CEU-ellenes kampányokkal. Hangsúlyozta George Soros jelentős és jótékony szerepét a magyar demokrácia megteremtésében.

Én személyesen korábban nem találkoztam Lendvaival, és bevallom, őszintén meglepődtem. Kifogástalanul, alig észrevehető akcentussal beszél angolul; élvezetes, lebilincselő előadó. Személyes történetekkel, nem kis öniróniával, humorral fűszerezte mondandóját, és láthatóan erőfeszítés nélkül, könnyedén beszélt. Úgy tűnt, hogy politikai beállítottságtól függetlenül mindenki élvezte az előadást.

Az indulatok akkor korbácsolódtak fel, amikor egy helyi amerikai magyar hölgy, Pataki Ildikó Mónika kért szót. Megnyilatkozásáról a *Heti Válasz* jelen levő tudósítója azt írta, hogy „hosszasan korigálta Lendvai tárgyi tévedéseit”. Nem egészen. Pataki asszony egy többoldalas sárga jegyzetfüzetből véleménypontokat sorolt fel, amelyek kétségtelenül különböztek a Lendvai által elmondottaktól, viszont kísértetiesen hasonlítottak az Orbán-kormány politikai kinyilatkoztatásaihoz. A hölgy megnyugtatóan mindenkit, hogy ő nem képvisel senkit, saját véleményét mondja, majd belekezdett a litániába. A moderátor többször is

félbeszakította, és a kérdése felől érdeklődött. Végül Pataki asszony előállt egy kérdéssel is.

A rendezvény nyilvános volt, és a hölgynek joga volt kérdést feltenni, sőt, aktivitása dicséretes is. De a kérdésekre szánt időt nem illik politikai nyilatkozatokra, hosszas kioktatásra használni. Az ilyesfajta verbális letámadás (vagy talán hiteltelenítési kísérlet?) nem demonstrál fejlett vitakultúrát, és ellehetetleníti az értelmes vitát olyan kérdésekről, amelyekben Lendvai vitatható megállapításokat tett.

Többeknek az is feltűnt, hogy a hölgy ismerte Doncsev urat, mellette ült a rendezvényen. De én feltételezni sem merem, hogy ez előre megbeszélte akció lett volna.

Kérdés hangzott el a magyarországi antiszemitizmusról is, és Lendvai kijelentette, Orbán mindig ügyelt arra, hogy antiszemita kijelentés ne legyen személyéhez köthető. Andrew Janos, a Berkeley Egyetem nyugalmazott politológiai professzora azt firtatta, hogy Orbán felbukkanása nem tűnik egyedi jelenségnek, beleillik abba a populista világtrendbe, amellyel mi itt az Egyesült Államokban is találkozunk. Lendvai egyetértett vele. Szerinte is egyfajta „világhullámmal” állunk szemben, és a jövőt illetően nem optimista, sem Magyarországon, sem fogadott hazájában, Ausztriában nem vár pozitív változásokat.

A program befejezése után a vita folytatódott, és volt, aki Doncsev konzul jelenlétét is kifogásolta. A rendezvény nyilvános volt, bárki részt vehetett azon, az viszont valóban meglepő, hogy a Berkeley szemináriumain évtizedekig nem jelent meg magyar diplomata, kivéve, ha előadóként meghívták őket. Manapság szinte minden magyar vonatkozású előadáson jelen van egy „hivatalos delegáció”.

Az előadás után egy emailt küldtem Doncsevnek, hogy mennyire furcsának tartottam Pataki asszony politikai megnyilvánulását. Azt válaszolta, hogy ami a „politikai proklamációkat illeti, azzal kérem, ne hozzám forduljon, én Önhöz hasonlóan csendben ültem végig az eseményt”. Ez valóban így volt, tanúsíthatom.

A napsütéses kaliforniai délutánon a 88 éves Lendvaival fotózkodunk az épület előtt. Elmondja, hogy sok évtizeddel ezelőtt még akkor járt Berkeleyben, amikor a néhai Czesław Miłosz, a későbbi Nobel-díjas költő is a tanszéken volt. Elköszönök, és az jut eszembe, hogy majd negyven évvel ezelőtt én is Berkeleyben hallottam először Miłoszt. Múlik az idő.